

унутпашы керек. Баалоо кѳбѳнчѳсѳ алынган жооптордун так ушул жандуу, реалдуу, турмушка байланыштуулугуна карата иш алып барылат. Адатта мугалимдин статусу ал билим берѳѳчѳ болгондуктан окуучунукуна караганда алда канча жогору турат. Интерактивдѳѳ сабакта салттуу сабактан айырмаланып, мугалимдин кадыр-баркынын сакталышы жана жогорулашы окутуу процессин кылдаттык менен башкара билишинин тѳздѳн-тѳз кѳз каранды. Андыктан ѳтѳлѳѳчѳ материалдын ѳстѳндѳ азыраак сѳйлѳп, азыраак тѳшѳндѳрѳнѳ ылайык. Окуучулардын кѳбѳрѳѳк сѳйлѳѳсѳнѳ, ѳз ойлорун тартынбай айта билѳѳсѳнѳ жетишѳѳ зарыл. Бул алардын мугалимге болгон баш ийѳѳчѳлѳк, демилгесиздик абалынан чыгуусуна, инсандын ѳз алдынчалуулугунун артылышына шарт тѳзѳт.

Мугалим талкууланып жаткан маселенин ѳстѳндѳ дагы тереѳдетип ойлонууга тѳрткѳ берген кошумча жаѳы суроолорду берсе, окуучулардын интеллектуалдык эмгегинин ырааттуулугу, темпи, сапаты артылат. Демек, ал окуучулардын акыл эсине тынымсыз чабуул жасап туруусу зарыл. Бул ѳчѳн мугалим сабакка мыкты даярданып, акыл-эсти ѳстѳ-ѳстѳнѳ бомбулап туруу максатында атайын суроо-тапшырмалардын тизмегин америкалык окумуштуу-методист Бенджамин Блумдун “ромашка гѳлѳн” интерактивдѳѳ каражат катары колдонуу окуучулардын билим-билгичтигин, кѳндѳмдѳрѳн эске тутуусун жакшыртат. Анын сырткы кѳрѳнѳшѳ чынында эле ромашка гѳлѳнѳ окшош. Желекчелерине тогуз тѳрдѳѳ маанидеги суроолор кыскартылып коюлат. Карайлы.

1. Жѳнѳкѳй суроолор. Жѳнѳкѳй суроолор кѳбѳнчѳ окуучунун маалыматтык тѳшѳнѳгѳн текшерѳѳ максатында тѳзѳлѳт. Эгерде окуучу программалык материалды жакшы билсе берилген суроого тѳк кыйналбай жооп бере алат.

2. Тактоочу суроолор. Тактоочу суроолор каралып жаткан чыгармадагы кайсы бир маселени тактоо максатында берилет.

3. Багыттоочу суроолор. Багыттоочу суроолор коюлган маселени чечмелѳѳгѳ жардамдаш, кѳмѳктѳш болуу максатында берилет.

4. Ойлонтуучу суроолор. Ойлонтуучу суроолор окуучунун ойлонууга чакырып, коюлган маселенин ѳстѳндѳ ой жѳгѳртѳ билѳѳгѳ кѳнѳктѳртѳт.

5. Чаташтыруучу суроолор. Бул типтеги суроолор коюлган суроонун туура же туура эместигин иргеп, аныгына жетип, ыкчам жооп табууга машыктырат.

6. Чечмелѳѳчѳ (тѳшѳндѳрѳѳчѳ) суроолор. Чечмелѳѳчѳ суроолор “эмне ѳчѳн?” деп башталып, мында маселени чечмелѳѳ милдети коюлат.

7. Чыгармачыл суроолор. Мындай суроолор чыгармачыл эмгектин болушун талап этет.

8. Баалоочу суроолор. Мындай суроолор окуучулардын чыгармадагы окуяларга, фактыларга баа бере билѳѳ кѳндѳмѳн калыптандырууга багытталат.

9. Практикалык суроолор. Берилчѳѳ суроо теория менен практиканын ортосундагы ѳз ара байланышты аныктоого багытталса, ал практикалык суроо болот.

Байкалып тургандай, мында окутуу иши жогорудагы суроолорго жооп алуу, окуучуларды ойлонуу-толгонууга чакыруу иретинде алып барылат. Кандай типтеги суроо экенин окуучулар алгач билбегени оѳ. Жооптор алынгандан кийин барып гана мугалим анын ойлонтуучу, чаташтыруучу же дагы башка мѳнѳздѳгѳ суроо экенин жарыя айтат. Жогорудагы биз суроолордун ар бирине экиден мисалдарды келтирдик. Желекчелердин ар бирине канчадан суроо

кыстарыш керек экенин мугалим [з] аныктайт.

“Блумдун ромашка г[л]” негизинде мурдагы сабакта [т]лг[н] материалдар мына ушундайча окуучулардын эсине салынган со[л], жа[л]ы теманы [з]д[шт]р[р] иш-чараларына киришилелет.

Адабияттар:

1. Рыбникова М.А. Очерки по методике литературного чтения. –М., 1963, с.146.
2. Ишекеев Н. Кыргыз адабиятын мектептерде окутуунун тарыхы. –Б., -1994, 9-бет.
3. Кыргыз адабиятын окутуунун методикасы Мектеп -1976 135-бет.
4. Мусаев С., Турдугулов А. К[рк]м с[з] [н]р[л] (Кыргыз адабияты): Окуу китеби. –Б., -1999., 284-б.
5. Иманалиев К. Кыргыз адабиятын окутуунун методикасы. –Ф., 1976, 36-бет.
6. Корст Н.О. Очерки по методике анализа художественных произведений. – М., 1963, с. 42.
7. Рыбникова М.А. Очерки по методике литературного чтения. –М., -1963. С. -165.
8. Акындар чыгармачылгынын очерктери. –Ф., 1988, 66-68-б.
9. Гоголь Н.В. Полн. собр. соч. том 8., -М., 1951, с. 233.